

1. 6. 2020

ID: 111184

Duševní útrapy

Pro posouzení počátku běhu promlčecí lhůty nároku na odčinění duševních útrap nezletilých při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví osob jim blízkých podle § 2959 o. z. nelze aplikovat ustanovení § 622 o. z.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 25 Cdo 79/2020-190, ze dne 13.2.2020)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobců: a) B. H., narozená XY, b) M. K., narozená XY, c) AAAAA (pseudonym), narozený XY, d) BBBB (pseudonym), narozená XY, žalobci c) a d) zastoupeni zákonným zástupcem otcem M. H., narozeným XY, všichni bytem XY, všichni procesně zastoupeni Mgr. A.S., advokátkou se sídlem B., proti žalované: Česká kancelář pojistitelů, se sídlem P., zastoupená Mgr. R.T., advokátem se sídlem P., o náhradu nemajetkové újmy, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 40 C 281/2018, o dovolání žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 11. 2019, č. j. 25 Co 271/2019-163, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 4 rozsudkem ze dne 27. 6. 2019, č. j. 40 C 281/2018-129, zamítl žalobu, jíž se žalobkyně a) domáhala zaplacení částky 200.000 Kč s příslušenstvím, žalobkyně b) částky 50.000 Kč s příslušenstvím, žalobce c) částky 100.000 Kč s příslušenstvím a žalobkyně d) částky 100.000 Kč s příslušenstvím, a rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Dovoláním napadeným rozsudkem Městský soud v Praze potvrdil rozsudek soudu prvního stupně a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Vyšel ze zjištění, že dne 26. 5. 2015 v důsledku dopravní nehody, zaviněné řidičem vozidla, které nebylo pojištěno pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou jeho provozem, zemřel J. P. Žalobci, jako osoby jemu blízké (matka jeho družky, přítelkyně syna jeho družky, děti syna jeho družky), se vůči žalované podle § 24 zákona č. [168/1999](#) Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, (dále jen „zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla“), domáhali plnění z garančního fondu za újmu, kterou utrpěli úmrtím J. P. Žalovaná proti uplatněným nárokům žalobců vznesla námitku promlčení, kterou odvolací soud shodně se soudem prvního stupně s odkazem na § 635 odst. 2 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, (dále jen „o. z.“) shledal důvodnou. Promlčecí lhůta, která v souladu s § 626 o. z. začala plynout za jeden rok od pojistné události, tedy dne 27. 5. 2016, skončila podle § 635 odst. 2 o. z. uplynutím tříleté promlčecí lhůty pro uplatnění práva na náhradu nemajetkové újmy proti škůdci dne 27. 5. 2018. Žaloba byla podána k soudu dne 21. 9. 2018, to je po uplynutí promlčecí lhůty. Ustanovení § 622 o. z., jehož aplikace se vůči svým nárokům domáhali žalobci c) a d), podle kterého by promlčecí lhůta nezačala běžet předtím, než dosáhnou svéprávnosti, na danou situaci nedopadá, neboť se týká případů, kdy újma na zdraví byla způsobena přímo nezletilé osobě, nikoli případů, v nichž nezletilý je sekundární obětí, domáhající se náhrady nemajetkové újmy podle § 2959 o. z.

Rozsudek odvolacího soudu napadli žalobci dovoláním, jehož přípustnost podle § 237 o. s. ř. odůvodňují potřebou výkladu vztahu ustanovení § 626 a § 635 odst. 2 o. z., a dále potřebou výkladu § 622 o. z., na nichž je napadené rozhodnutí založeno a které nebyly dosud v judikatuře vyloženy. Žalobci jsou přesvědčeni, že § 635 odst. 2 o. z. upravuje jen pravidlo pro stanovení objektivní promlčecí doby. Opačný výklad by poškozeným ztížil či přímo znemožnil uplatnění práva. Dále žalobci tvrdí, že § 622 o. z. dopadá na jakýkoli případ újmy na zdraví, způsobené nezletilým osobám a

že duševní útrapy při úmrtí osoby blízké je třeba pokládat za jeden z dílčích nároků na náhradu škody na zdraví, přičemž není podstatné, že nezletilý je sekundární obětí. Žalobci navrhli zrušení rozsudků soudů obou stupňů a vrácení věci soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Domáhali se též odkladu vykonatelnosti rozhodnutí soudu druhého stupně, neprodlený výkon rozhodnutí by je uvrhl do stavu hmotné nouze.

Žalovaná ve vyjádření k dovolání navrhla jeho odmítnutí či zamítnutí. Podle žalované § 635 odst. 2 o. z. jednoznačně zakotvuje sjednocující omezení spočívající ve stanovení zvláštní objektivní lhůty pro uplatnění nároku na pojistné plnění vztahující se k nároku na náhradu újmy. Tato lhůta je pevně spjata s promlčením nároku na náhradu újmy, na kterou se pojištění vztahuje, a to bez ohledu na to, zda se nárok na náhradu újmy promlčí uplynutím objektivní či subjektivní promlčecí lhůty. Žalovaná odkázala na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2019, sp. zn. 25 Cdo 1976/2019, v němž byl podán výklad ustanovení § 635 odst. 2 o. z. ve vztahu k § 626 o. z. Žalovaná je dále přesvědčena, že na nároky žalobců c) a d) nelze aplikovat § 622 o. z., neboť již ze samotné dikce tohoto ustanovení vyplývá, že dopadá jen na případy, kdy byla újma na zdraví způsobena přímo nezletilému, a nikoli na situace, v nichž je nezletilý sekundární obětí, požadující náhradu duševních útrap podle § 2959 o. z., tedy zvláštní nárok, odlišný od nároku na náhradu škody na zdraví.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) shledal, že dovolání bylo podáno včas, osobami k tomu oprávněnými - účastníky řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), zastoupenými advokáty ve smyslu § 241 o. s. ř.

Dovolání žalobců je podle § 237 o. s. ř. přípustné pro posouzení otázky, zda lze při stanovení počátku běhu promlčecí lhůty pro uplatnění práva na náhradu nemajetkové újmy nezletilého spojené s úmrtím osoby jemu blízké podle § 2959 o. z. postupovat podle ustanovení § 622 o. z., neboť jde o otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla řešena. Dovolání není důvodné.

Nesprávné právní posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

Podle § 622 o. z. jedná-li se o újmu na zdraví nezletilého, který není plně svéprávný, počne promlčecí lhůta nejdříve běžet, až se nezletilý stane plně svéprávným. Nenabude-li plné svéprávnosti, nepočne promlčecí lhůta běžet, dokud mu po dovršení zletilosti nebude jmenován opatrovník.

Právo na náhradu škody na zdraví se promlčuje v tříleté subjektivní lhůtě podle § 629 odst. 1 o. z., a to jak u zletilých, tak u nezletilých poškozených. Objektivní promlčecí lhůta se neuplatní (§ 636 odst. 3 o. z.). Počátek běhu promlčecí lhůty je obecně upraven v ustanoveních § 619 a § 620 odst. 1 o. z., a je vázán na okamžik, kdy se oprávněná osoba dozvěděla o okolnostech rozhodných pro uplatnění práva, jimiž jsou existence škody a údaje o povinné osobě.

Ustanovení § 622 o. z. zakládá zcela mimořádnou výjimku z uvedených pravidel, určujících počátek běhu subjektivní promlčecí lhůty, a to výslovně jen pro uplatnění „újmou na zdraví nezletilého, který není plně svéprávný“. Již jazykovým výkladem citovaného ustanovení lze dospět k závěru, že újmou na zdraví je míněna újma při ublížení na zdraví nezletilého podle § 2958 o. z.

Ustanovení § 2959 o. z. neupravuje nárok poškozeného na náhradu újmy při ublížení na jeho zdraví, ale nároky třetích osob na odčinění duševních útrap, jejichž příčinou je usmrcení nebo zvláště závažné ublížení na zdraví osob jim blízkých. Jde o odčinění zásahu do práva na rodinný život sekundárních obětí, k němuž došlo usmrcením jejich rodinného příslušníka. Jakkoli duševní útrapy, smutek a stres působí na sekundární oběti jako psychicky nepříznivé a zatěžující stavy, které ve svém důsledku mohou mít i vliv na jejich celkový zdravotní stav, nelze je pokládat za ublížení na zdraví ve smyslu §

2958 o. z. (t. j. za zásah do jejich práva na zdraví), a v případě nezletilých ani za újmu na zdraví ve smyslu § 622 o. z.

Pro posouzení počátku běhu promlčecí lhůty nároku na odčinění duševních útrap nezletilých při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví osob jim blízkých podle § 2959 o. z. nelze aplikovat ustanovení § 622 o. z.

Odvolací soud tedy v daném případě po právní stránce posoudil počátek tříleté subjektivní promlčecí lhůty pro uplatnění nároků nezletilých žalobců c) a d) na náhradu nemajetkové újmy správně.

Druhá žalobci předestřená dovolací námitka výkladu § 635 odst. 2 o. z. nezakládá podle § 237 o. s. ř. přípustnost dovolání, neboť se nejedná o otázku dosud judikatorně neřešenou. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 28. 11. 2019, sp. zn. 25 Cdo 1976/2019, vyložil, že právo na pojistné plnění se podle § 635 odst. 2 o. z. promlčuje nejen současně s uplynutím objektivní promlčecí lhůty stanovené pro právo na náhradu škody, ale i uplynutím promlčecí lhůty subjektivní, což platí i v případě práva na pojistné plnění z titulu odpovědnosti z provozu vozidla. Odvolací soud aplikoval ustanovení § 635 odst. 2 o. z. v souladu s citovaným právním názorem dovolacího soudu.

Rozhodnutí odvolacího soudu je tedy z hlediska řešení právní otázky zakládající přípustnost dovolání správné, dovolací soud proto podle § 243d písm. a) o. s. ř. dovolání zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)